

2665 1ste Del. af Finansloov. f. Finanssaaret fra 1ste April 1872 til 31te Marts 1873 2666

Nar. Men jeg kan nu uregtelig, maa jeg tilstaa, ikke foreskille mig, at det hos en Finansminister kan vække saa særdeles store Betænkkeligheder, at der i de to følgende Aar forestaar en Udgift af 1 Million hvert Aar til Jernbaneanlægene i Sylland. Jeg tror ikke, at det vil kunne besvære vore Finantser meget.

Den ærede Minister omtalte imidlertid i Forbindelse hermed i Almindelighed med Hensyn til Jernbaneanlæg det Betænkkelige ved at fortsætte med saadanne og den ringe Udfigt, der derhos særlig vilde være til, at de heromhandlede nye Baner kunde forrente sig. Den ærede Minister henpegede i saa Henseende paa et Stykke af de allerede nu anlagte Jernbaner, og han sagde, at man paa det Kjøret i saa lidet et Omfang, at skøndt dette Stykkes Regnskab naturligvis ikke helt kan udsøndres, saa kan det dog efter et Overflag neppe anses for tvivlsomt, at det ikke kan hævde Mere end Driftsomkostningerne. Den ærede Minister dvælede derhos i det Hele ved det Mislige i vore Jernbaner spin et Aktiv betragtet. Naar man saaledes idelig og idelig kommer tilbage til, hvorvidt og hvorledes Jernbaneanlægene i Sylland forrente sig, og dræger Slutninger derfra om det Rigtige eller Urigtige i det Hele i at bygge Jernbaner, saa bliver det nødvendigt at minde om — men jeg skal gjøre det ganske kort — at vi ved Bygningen af Jernbanerne i Sylland paa ingen Maade have stillet det finansielle Hensyn i Forgrunden. Nei, den Gang, man i sin Tid tog Bestemmelse om Jernbaneanlægene i Sylland, da lagdes Hovedvægten paa et ganske andet Moment. Jeg vil bede ærede Medlemmer om at erindre, at Meningerne om, hvorledes Jernbanerne i Sylland skulde bygges, fra Først af være i høieste Grad delte. Nogle vilde have Jernbanerne paa længs i Sylland, medens Andre mente, at det ene Rette var at faae dem paatvers. De, der vilde bygge paa længs, vilde snart have dem paa Østkysten, snart paa Høideryggen og snart midt imellem

begge. De, der vilde bygge paatvers, vare heller ikke ganske enige, men den ene overbød den Anden i Mængden af de Baner, der paa den Maade skulde bygges, og saa vidt jeg husker, tog Justitsraad Klée Luven fra alle Andre, idet han lod omdele eller snarere lod ophænge i Løseværket et Kort, hvorpaa der var affat Streger paatvers over hele Sylland og Slesvigt for at betegne, hvorledes der skulde anlægges Jernbaner. De, der holdt paa Jernbanerne, tog nu, som Enhver vel kan tænke sig, uden at jeg behøver at gaa nætere ind derpaa, aldeles ikke finansielle Hensyn; deres Opgave var meget mere væsentlig at anvise Sylland en anden Hændelsesveit end over Hamborg; man vilde ikke have Syllands Handel paa Hamborg lettet, men man vilde give den en østlig Retning. Disse Forslag til Jernbaner gjorde vel ingen Lykke i Sylland — det vide alle de ærede Medlemmer; og særlig vide de ærede Syder, hvorledes det i saa Henseende forholdt sig — men ikke desto mindre var det første Forslag, som blev til Lov, nemlig Loven af 4de Marts 1857, et Barn af den nævnte Tanke, idet det fastslog en Jernbane fra et Punkt ved Venøbugten til Mårhus og Randers. Begyndelsen paa vore Jernbaneanlæg i Sylland skulde altsaa være en Jernbane, hvis Udgangspunkt var et Punkt ved Venøbugten. Jeg erindrer saa tydelig, at da Forslaget kom frem, bleve ikke saa af Folkethingets Medlemmer satte i Forlegenhed; den ene hvistede til den Anden: "Venøbugten? Hvor ligger Venøbugten?" Men hans Nabo rustede paa Svaret og kunde ikke sige ham det. Og dog skulde Banen lægges til et Punkt, som først skulde opdages ved denne samme Venøbugt. At det ikke var finansielle Hensyn, der herved vare afgjørende, vil vel Enhver indromme, og dog bevilgede Loven af 4de Marts 1857 en Rentegaranti af indtil 8 Millioner Rigsdaler for det nævnte Anlæg. Vi kom lykkeligvis bort derfra, men det stete dog kun under Tryk af den nævnte Lov, og vi kom saaledes til Loven af 10de